

K DISTRIBUČNÝM MODELOM

JUDr. Slávka GAJDOŠOVÁ
advokát/člen CPA SR

PRÁVNE ZDROJE

ZMLUVA O FUNGOVANÍ EURÓSKEJ ÚNIE

voľný pohyb (I) tovaru, (II) osôb, (III) služieb a (IV) kapitálu

Článok 101 (pôvodný článok 81 ZES)

1. Nasledujúce sa ***zakazuje ako nezlučiteľné s vnútorným trhom***: všetky dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združení podnikov a zosúladené postupy, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktoré ***majú (I) za cieľ alebo (II) následok*** vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu, najmä tie, ktoré:
 - a) priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny alebo iné obchodné podmienky;
 - b) obmedzujú alebo kontrolujú výrobu, odbyť, technický rozvoj alebo investície;
 - c) rozdeľujú trhy alebo zdroje zásobovania;
 - d) uplatňujú nerovnaké podmienky pri rovnakých plneniach voči ostatným obchodným partnerom, čím ich v hospodárskej súťaži znevýhodňujú;
 - e) podmieňujú uzatváranie zmlúv s ostatnými zmluvnými stranami prijatím dodatočných záväzkov, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv.

PRÁVNE ZDROJE

ZMLUVA O FUNGOVANÍ EURÓSKEJ ÚNIE

voľný pohyb (I) tovaru, (II) osôb, (III) služieb a (IV) kapitálu

Článok 101 (pôvodný článok 81 ZES)

2. Všetky dohody alebo rozhodnutia **zakázané** podľa tohto článku sú **automaticky neplatné**.
3. Ustanovenia odseku 1 sa však **neuplatnia** na (I) dohody alebo kategórie dohôd medzi podnikmi, (II) rozhodnutia alebo kategórie rozhodnutí združení podnikov, (III) postupy alebo kategórie zosúladených postupov, ktoré **prispievajú k zlepšeniu výroby alebo distribúcie tovaru alebo k podpore technického alebo hospodárskeho pokroku, pričom umožňujú spotrebiteľom primeraný podiel na výhodách z toho vyplývajúcich**, a ktoré:
 - a) neukladajú príslušným podnikom obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné pre dosiahnutie týchto cieľov a
 - b) neumožňujú týmto podnikom vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti daných výrobkov.

PRÁVNE ZDROJE

- **NARIADENIE KOMISIE (EÚ) [2022/720](#) z 10. mája 2022 - o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov (01.06.2022 – 31.05.2034)**
 - sa uplatňuje iba na dohody, ktoré *patria* do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy
- **NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. [461/2010](#) z 27. mája 2010 - o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov v sektore motorových vozidiel (01.06.2010 – 31.05.2023)**
- **OZNÁMENIE KOMISIE - [Usmernenia](#) k vertikálnym obmedzeniam (2022/C 248/01)**
 - zásady posudzovania vertikálnych dohôd a zosúladených postupov podľa článku 101 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a nariadenia Komisie (EÚ) 2022/720.

Konkrétne typy distribučných systémov

Dodávateľ si môže organizovať distribúciu svojho tovaru alebo služieb tak, **ako uzná za vhodné**.

- I. **VERTIKÁLNA INTEGRÁCIA** – dodávateľ predáva svoj tovar alebo služby **priamo** koncovým používateľom alebo cez svojich **vertikálne integrovaných distribútorov**, ktorí sú **prepojenými podnikmi** = **jeden podnik**, ktorý nepatrí do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy.
- II. **NEZÁVISLÍ DISTRIBUTORI** – ako napr. výhradný distribučný systém, selektívny distribučný systéme
- III. **VOL'NÁ DISTRIBUTÁCIA**

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

Dohody o zastúpení/ obchodnom zastúpení/ sprostredkovaní/ agentúrne zmluvy/DoZ

- dodávateľ/splnomocniteľ c/a obchodný zástupca
- **obchodný zástupca** je (I) právnická alebo (II) fyzická osoba poverená právomocou prerokúvať a/alebo uzatvárať zmluvy v mene inej osoby/splnomocniteľa, a to buď
 - a) vo vlastnom mene obchodného zástupcu - **nepriame zastúpenie/“KOMISIA”**, alebo
 - b) v mene splnomocniteľa - **priame zastúpenie/“MANDÁT”**,
na účely nákupu tovaru alebo služieb splnomocniteľom alebo **predaja tovaru alebo služieb dodávaných splnomocniteľom**.
- obchodný zástupca **nekoná ako samostatný hospodársky subjekt**
- obchodný zástupca **nenesie významné finančné ani obchodné riziká v súvislosti so zmluvami uzavretými alebo prerokovanými v mene splnomocniteľa** - dohoda o zastúpení nespadá celkom ani čiastočne do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

Druhy finančných alebo obchodných rizík, ktoré sú podstatné pre kategorizáciu dohody ako DoZ, ktorá nepatrí do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy:

- a) riziká zo **zmlúv uzavretých a/alebo dojednaných obchodným zástupcom v mene splnomocniteľa**,
- b) riziká spojené **s investíciami** do určitého trhu - **utopené investície** - nenávratné, po zanechaní konkrétnej oblasti činnosti nepoužiteľné na iné činnosti,
- c) riziká spojené **s ďalšími činnosťami**, ktoré splnomocniteľ požaduje **ako súčasť zastupovania**, aby **obchodný zástupca** vykonával tieto **na vlastné riziko**.

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

*Dohoda sa bude kategorizovať ako dohoda o zastúpení, ktorá **nepatrí** do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy, v prípade, že **obchodný zástupca neznáša ani jeden z typov rizík alebo ich znáša len v zanedbateľnom rozsahu.***

Dôležitosť akýchkoľvek takýchto rizík, ktoré obchodný zástupca prevezme na seba, sa má vo všeobecnosti **posudzovať na základe odmeny získanej obchodným zástupcom** za poskytovanie služieb obchodného zastúpenia, napríklad **jeho provízie**, a **nie na základe výnosov dosiahnutých predajom tovaru alebo služieb, na ktoré sa vzťahuje dohoda o zastúpení.**

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

Ak splnené všetky tieto podmienky:

- a) OZ **nenadobúda vlastnícke právo k tovaru** kúpenému alebo predanému na základe DoZ a sám nedodáva služby zakúpené alebo predané na základe tejto dohody (alternatívne len **dočasne, a to na veľmi krátky čas, avšak nevzniknú mu žiadne náklady ani riziká spojené s prevodom vlastníckych práv**);
- b) OZ **neprispeva na náklady** týkajúce sa dodávky alebo nákupu zmluvného tovaru alebo služieb vrátane nákladov na dopravu tovaru. OZ môže vykonávať dopravnú službu za predpokladu, že **náklady hradí splnomocniteľ**,
- c) OZ **nedrží na svoje vlastné náklady alebo riziko zásoby zmluvného tovaru**, a to vrátane **nákladov na financovanie zásob**,

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

Ak splnené všetky tieto podmienky:

- d) OZ **nepreberá zodpovednosť za neplnenie zmluvy zo strany zákazníka, s výnimkou straty provízie**, ak neoznámi splnomocniteľovi všetky potrebné informácie, ktoré má k dispozícii a ktoré sa týkajú finančnej spoľahlivosti zákazníka),
- e) OZ **nepreberá vo vzťahu k zákazníkom ani iným tretím stranám zodpovednosť za vady alebo škodu vyplývajúcu z dodania zmluvného tovaru** alebo služieb, pokiaľ nedôjde k porušeniu zo strany OZ,
- f) OZ **nie je priamo ani nepriamo povinný investovať do podpory predaja**, a to ani formou príspevkov do rozpočtu splnomocniteľa **na reklamu či do reklamných alebo propagačných činností**, ktoré konkrétne súvisia so zmluvným tovarom alebo službami, pokiaľ takéto náklady nie sú v plnom rozsahu hrazené splnomocniteľom,

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

Ak splnené všetky tieto podmienky:

- g) OZ **nevykonáva na danom trhu investície do zariadenia, priestorov, odbornej prípravy zamestnancov alebo do reklamy,**
- h) OZ **nevykonáva** v rámci toho istého produktového trhu **iné činnosti požadované splnomocniteľom v rámci zastupovania (napríklad dodávanie tovaru)**, pokiaľ splnomocniteľ nehradí tieto činnosti v plnom rozsahu.

Tu uvedený zoznam nie je úplný.

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

Otázka rizika sa musí posudzovať na *individuálnom základe a skôr s ohľadom na reálnu ekonomickú situáciu než na právnu formu dohody*. Z praktických dôvodov sa analýza rizika môže začať (I) posúdením rizík týkajúcich sa *konkrétnej zmluvy*. **Ak OZ znáša riziká týkajúce sa konkrétnej zmluvy, ktoré nie sú zanedbateľné**, je to postačujúce na prijatie záveru, že *obchodný zástupca je nezávislým distribútorom*.

Ak OZ neznáša riziká týkajúce sa konkrétnej zmluvy, potom treba pokračovať v analýze (II) posúdením rizík spojených s *investíciami* na konkrétnom trhu.

Napokon, ak OZ neznáša žiadne riziká týkajúce sa konkrétnej zmluvy ani riziká spojené s investíciami na konkrétnom trhu, je možné (III) zvážiť riziká spojené s *d'alšími činnosťami*, ktoré sú súčasťou zastupovania na tom istom produktovom trhu.

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

S cieľom zaistiť krytie všetkých príslušných rizík a nákladov:

OZ má **jednoducho rozlišovať medzi** sumou, resp. sumami určenými

- (I) **na krytie príslušných rizík a **nákladov**** paušálne alebo ako % podiel z výnosov z predaja tovaru alebo služieb
- (II) **sumami vyplatenými ako **provízia/odmena**** obchodnému zástupcovi za poskytovanie služieb obchodného zastúpenia.

OZ má byť schopný overiť, či sú pokryté jeho náklady.

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

Splnomocniteľ/dodávateľ je oprávnený určiť obchodnú stratégiu v súvislosti s:

- a) obmedzeniami týkajúcimi sa **územia**, na ktorom môže OZ zmluvný tovar alebo služby predávať;
- b) obmedzeniami týkajúcimi sa **zákazníkov**, ktorým môže OZ zmluvný tovar alebo služby predávať,
- c) **cenami a podmienkami**, za ktorých musí OZ predávať alebo kupovať zmluvný tovar alebo služby.

DoZ môžu napríklad obsahovať ustanovenia

- ***ustanovenia o výhradnom zastupovaní***
- ***ustanovenia o presadzovaní jednej značky***

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

Európska Komisia si uvedomuje:

Je to nevyhnutné, aby sa **zabránilo zneužívaniu modelu zastupovania v scenároch, keď sa dodávateľ v skutočnosti nestáva aktívnym na maloobchodnej úrovni** prostredníctvom dohody o zastúpení, pričom **prijíma všetky súvisiace obchodné rozhodnutia a preberá všetky súvisiace riziká**, ale skôr **využíva model zastupovania ako prostriedok kontroly maloobchodných cien produktov, ktoré umožňujú vysoké marže z ďalšieho predaja**.

Keďže stanovenie ceny pre ďalší predaj je podľa článku 4 nariadenia (EÚ) 2022/720 veľmi závažným obmedzením hospodárskej súťaže, a obmedzením z hľadiska cieľa podľa článku 101 ods. 1 zmluvy, **dodávateľia by nemali zneužívať vzťah zastupovania na to, aby obchádzali uplatňovanie článku 101 ods. 1 Zmluvy**.

Dohody, ktoré **nepatria** do pôsobnosti článku 101 ods. 1 Zmluvy

Subdodávateľské dohody

Subdodávateľské dohody sa v oznámení o využití subdodávateľov vymedzujú ako dohody, podľa ktorých jedna firma označovaná ako „**dodávateľ**“, či už v dôsledku predchádzajúcej objednávky od tretej strany, alebo bez nej, **zverí inej firme označovanej ako „subdodávateľ“** výrobu tovaru, **dodávku služieb** alebo **vykonanie práce podľa pokynov dodávateľa, ktoré sa poskytnú dodávateľovi alebo vykonajú v jeho mene.**

Subdodávateľské dohody vo všeobecnosti nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 101 ods. 1 zmluvy.

Obchodné zastúpenie v podmienkach SR

Obchodný zákonník SR - Diel XVIII - Zmluva o obchodnom zastúpení – *priame zastúpenie*

§ 652

(1) Zmluvou o obchodnom zastúpení sa **OZ ako podnikateľ** zaväzuje pre zastúpeného vyvíjať činnosť smerujúcu k uzatvoreniu určitého druhu zmlúv (ďalej len „**obchody**“) alebo dojednávať a uzatvárať obchody **v mene zastúpeného a na jeho účet** a zastúpený sa zaväzuje zaplatiť obchodnému zástupcovi **províziu**.

§ 659

(1) OZ má nárok na **províziu dojednanú** alebo **zodpovedajúcu zvyklostiam v odbore činnosti podľa miesta jej výkonu s prihliadnutím na druh obchodu**, ktorý je predmetom zmluvy. Províziou je aj odmeňovanie OZ vykonávané v závislosti **od počtu alebo od úrovne obchodov**.

(2) Nárok na úhradu **nákladov** spojených so svojou činnosťou má OZ popri provízii, **len keď to bolo dojednané a ak nevyplýva zo zmluvy niečo iné**, len keď mu vznikol nárok na províziu z obchodu, ktorého sa náklady týkajú. ...

Obchodné zastúpenie v podmienkach SR

Obchodný zákonník SR - Diel XVIII - Zmluva o obchodnom zastúpení - *priame zastúpenie*

§ 669

- (1) OZ má v prípade skončenia zmluvy *právo na odstupné*, ak
- a) pre zastúpeného získal **nových zákazníkov** alebo **významne rozvinul obchod** s doterajšími zákazníkmi a zastúpený má **podstatné výhody** vyplývajúce z obchodov s nimi a
 - b) vyplatenie odstupného s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä na províziu, ktorú OZ stráca a ktorá vyplýva z obchodov uskutočnených s týmito zákazníkmi, **je spravodlivé**; tieto okolnosti zahŕňajú aj použitie alebo nepoužitie konkurenčnej doložky.
- (2) **Výška odstupného nesmie prekročiť priemernú ročnú províziu vypočítanú z priemeru provízií získaných obchodným zástupcom v priebehu posledných piatich rokov**; ak zmluva trvala menej ako päť rokov, výška odstupného sa vypočíta z priemeru provízií za celé zmluvné obdobie.
- (3) ...

	selektívny distribučný systém, franšíza	obchodné zastúpenie	
		priame	nepriame
rola	nezávislý podnikateľ – koná ako samostatný hospodársky subjekt	koná v mene dodávateľa/ výrobcu priamo - nekoná ako samostatný hospodársky subj.	koná v mene dodávateľa/ výrobcu nepriamo - nekoná ako samostatný hospodársky subj.
predaj	predajca predáva vo vlastnom mene, kúpnu cenu so zákazníkom komunikuje nezávisle na dodávateľovi.	predajca predáva v mene dodávateľa ako jeho priamy zástupca za cenu definovanú dodávateľom ako predávajúcim	predajca predáva vo vlastnom mene ale ako nepriamy zástupca dodávateľa za cenu definovanú dodávateľom ako predávajúcim
investície	predajca je zodpovedný za náklady/ investície – korporátna identita značky, predpísané vybavenie, odborná príprava zamestnancov, financovanie skladov. zásob, marketing	dodávateľ je zodpovedný za všetky náklady a investície	dodávateľ je zodpovedný za všetky náklady a investície
odmeňovanie	marža, bonusy	odmena/provizia, bonusy	odmena/provizia, bonusy
ukončenie zmluvy	platia zmluvne dohodnuté podmienky, žiadna špecifická ochrana pre prípad vypovedania zmluvy v pravidlách EÚ, ochrana vo vnútroštátnom práve v niekt. krajinách (BE, FR, LU, AU)	platia zmluvne dohodnuté podmienky, žiadna špecifická ochrana pre prípad vypovedania zmluvy v pravidlách EÚ, ochrana v podobe povinnej kompenzácie/ odstupného	platia zmluvne dohodnuté podmienky, žiadna špecifická ochrana pre prípad vypovedania zmluvy v pravidlách EÚ, ochrana v podobe povinnej kompenzácie/ odstupného
iné obmedzenia	sloboda aktívneho a pasívneho predaja, ochrana pred repredajmi a reexportami	dodávateľ určí výhradné OZ (územie, zákazníci) – obmedzenie aktívneho predaja, alebo zvolí presadzovanie jednej značky	dodávateľ určí výhradné OZ (územie, zákazníci) – obmedzenie aktívneho predaja, alebo zvolí presadzovanie jednej značky